

HAVAINTOJA VALTIONEUVOSTON PUOLUSTUSSELONTEOSTA KANSAINVÄLISEN SOTILAALLISEN KRIISINHALLINNAN NÄKÖKULMASTA SELONTEKOKAUDELLA

Eduskunnan Puolustusvaliokunnalle 25.04.2025

Kommentoitava asiakirja: Valtioneuvoston puolustusselonteko, PLM julkaisuja 2024:5

Teema: Sotilaallinen kriisinhallinta selontekokaudella

Yleisiä havaintoja ja taustaa

Puolustusselonteko on laaja, selkeä ja läpileikkaava kokonaisuus, joka antaa vahvan perustan puolustusjärjestelmän kehittämiseksi, puolustussuunnittelulle sekä päätöksenteolle. Se **edellyttää kuitenkin laajaa perehtyneisyyttä muihin asiaan liittyviin dokumentteihin**. Näitä ovat mm. ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko, Naton strateginen konsepti, EU:n strateginen kompassi, DCA, JEF, NORDEFCO, PESCO, ARF, EU RDC, EI2, EDF, FNC, EDIS, EDIP muutamia mainittuna.

Selonteossa kansainvälinen sotilaallinen kriisinhallinta näyttää ymmärrettävästi saavan vähäisemmän huomion edelliseen selontekoon verrattuna siitä huolimatta, että se on mainittu yhtenä Suomen puolustuksen strategisena intressinä ja että sitä on korostettu selonteon eri yhteyksissä. Tarkasteltaessa kuitenkin muita auki kirjoittamattomia sitoumuksia ja sopimuksia joihin selonteossa viitataan, kriisinhallinta muodostaa merkittävän osan Suomen roolista kansainvälisen turvallisuuden vastuunkannossa ja on myös Suomen kansallinen etu.

Nato-jäsenyys on muuttanut perusteita edelliseen selontekoon verrattuna ja **huomattava osa aiemmista sotilaallista kriisinhallintaa käsittelevistä laeista, strategioista, selvityksistä ja lausunnoista on ainakin osiltaan vanhentunut**. Näitä ovat mm. Kokonaisvaltaisen kriisinhallinnan strategia, Kriisinhallinnan parlamentaarisen komitean lausunto ja Puolustusministeriön johdolla laadittu Kansallinen sotilaallisen kriisinhallinnan veteraaniohjelma. Huolimatta laajasta ja laadukkaasta käsittelystä, kaikkien perusteasiakirjojen osalta ei ole kyetty tähän mennessä noudattamaan annettuja suosituksia ja osa vaatii pikaista päivitystä.

Selonteossa kuvatus mukaisesti konflikteista on tullut oleellinen osa nykyaikaista maailmanjärjestystä. Niiden vaikutukset ulottuvat entistä laajemmalle ja vaativat koko kansainvälisen yhteisön panosta konfliktien ratkaisemiseksi. Tarkasteltaessa kriisien ratkaisua niin inhimilliseltä, humanitaariselta, taloudelliselta kuin turvallisuudenkin kannalta, **paras ja tarkoituksenmukaisin tapa on ratkaista ne syntysijoillaan**. Tällöin vaikutukset lieveilmiöineen eivät pääse hallitsemattomasti leviämään. Suomen tulisi kantaa asiassa oma vastuunsa.

NATO, ja myös Suomi, on nykytilanteessa keskittymässä oman alueensa puolustukseen erityisesti Venäjän uhkaa vastaan. EU:n ja erityisesti sen puolustusulottuvuuden merkitystä korostetaan. Kansainvälinen kriisinhallinta on tällöin jäämässä toissijaiseksi tärkeysjärjestyksessä. Asiaan vaikuttanevat valtiontalouden tilan lisäksi epäonnistumiset tai rajoitetut tulokset joissain kriisinhallintaoperaatioissa (esim. Afganistan tai viimeaikaisten kokemusten perusteella myös Libanon).

Suomen puolustuksen toimintaympäristö

Eurooppa (EU-maat) on selvästi väistymässä Lähi-Idän ja Afrikan alueilta, eikä halua vaikuttaa niiden pitkittyneisiin tai uusiin konflikteihin (sotiin), ainakaan sotilaallisesti. Suurvaltanäkökulmasta nämä alueet ovat enenevässä määrin USA:n ja Kiinan kilpailun alueita. Selonteossa tämä todetaan marginaalisesti ja Venäjän osuutta painottaen.

Tarkasteltaessa kuitenkin kansainvälistä vakautta horjuttavia tekijöitä, voidaan juurikin Lähi-Itä ja Afrikka nähdä epävakautta lisäävänä alueena, jonka vaikutukset ulottuvat globaalisti ja näin ollen myös Suomeen.

Selonteossa määritetään, että; *”Suomi kantaa vastuunsa osana kansainvälistä yhteisöä osallistumalla YK:n, Naton, EU:n, Etyjin ja maaryhmien toimintaan rauhan ja vakauden edistämiseksi.”* YK:n, Etyjn ja maaryhmien toimintaa ei mitenkään kuvata selonteossa. Selonteon luvusta 4 Etyj oli jo jätetty kokonaan pois. Tätä ei siis tällä hetkellä nähdä ajankohtaisena.

Mietittäessä mahdollista monikansallista yhteistyötä on hyvä tiedostaa sen olevan alusta, jolla voidaan suuremmilla joukkokokoonpanoilla testata ja kehittää kansallista suorituskykyä, varsinkin kun se tapahtuu eurooppalaisessa kehityksessä (esim. UNIFIL-operaatiossa Ranska ja aiemmin Irlanti). Laajemmassa merkityksessä joukkomääräisesti pienemmilläkin yhteistyömuodoilla on tärkeä asema, kun jatkuvasti nostetaan esille kehitystarpeet eurooppalaisesta turvallisuuskehityksestä, yhteistoiminnasta ja puolustusajattelusta. Katsottaessa asiaa **puhtaasti kansallisesta näkökulmasta, kansalliset joukkokokonaisuudet ovat silti selkeästi tehokkain osallistumisen muoto,** jolla taataan kansalliset intressit sekä kansallisen puolustuksen sotilastiedustelua tukeva ajantasainen tieto kulloisiltakin konfliktialueilta.

Puolustuksen nykytila

Luvussa ei käsitellä suoranaisesti lainkaan kansainväliseen kriisinhallintaan koulutettavia (tai varustettavia) joukkoja, joskin todetaan uusina operaatioina Ukrainan koulutusmissiot sekä Kosovon operaation vahvistaminen ja jo päättyneet operaatiot. **Puolustuksen nykytilassa tulisi kuitenkin huomioida kriisialueilta palaavien rauhanturvaajien kasvanut valmius kotimaan puolustuksen ja liittokunnan tehtäviin.** Olisikin perusteltua harkita **jatkossa** kansainvälisiin tehtäviin koulutettujen asevelvollisten lähettämistä **operaatioihin kotimaan puolustuksen kokoonpanoissa.** Samalla korostuisi osaltaan Suomen **uskottavan puolustuksen osoittaminen 80-90% reserviläisistä muodostetuilla joukoilla, jotka kykenevät tasavertaisiin suorituksiin ammattiarmeijoiden kanssa.**

Mietittäessä mahdollisuuksia saada koulutettua ja sitoutettua riittävä määrä asevelvollisia sotilaallisen kriisinhallinnan ja samalla liittokunnan kansainvälisiin tehtäviin, olisi harkittava koulutusvaihtoehtojen houkuttavuuden lisäämistä

varusmiespalvelukseen sekä naisten vapaaehtoiseen palvelukseen liittyen. Yksinkertaisimmillaan se olisi joukkokoheesio- ja symboliikan lisäämistä ulkoisilla symboleilla (lakki- ja hihamerkki/vast) ja palveluksen merkityksen korostamista muuhun palvelukseen verrattuna, lupausta päästä kansainvälisiin harjoituksiin varusmiespalveluksen aikana sekä etusijaisuutta (niin halutessaan) kansainvälisiin tehtäviin. Taloudelliset kannustimet ovat aina toimiva ratkaisu ja siinä voitaisiin harkita varusmiespalveluksen aikaisten etuuksien parantamisen lisäksi siirtymistä ainakin osin erikoisjääkärityyppeihin sopimussotilassopimuksiin.

Vapaaehtoisessa koulutuksessa tulisi laajentaa jo käynnistettyä kriisinhallinnan koulutuskokonaisuutta, joka antaa perusteita kotimaan puolustuksen tehtäviin ja lisää valmiuksia sotilaallisiin kriisinhallintatehtäviin sekä kotimaan puolustukseen.

Erinomaisena asiana voidaan pitää selonteon mainintaa reserviläisten osaamisen seuranta- ja hyödyntämistä maanpuolustuksen tarpeisiin. Tässä tulee huomioida erityisesti sotilaallisen kriisinhallinnan tehtävistä palaavien henkilöiden erikoisosaaminen sekä kokemukset vaativilla sotatoimialueilla.

Luvussa todetaan logistiikkajärjestelmän mitoittaminen vain kotimaan puolustukseen. Tässä on unohdettu tehtävät, joita toteutetaan kriisinhallintaoperaatioiden perustamisessa, keskittämisessä, ylläpidossa ja kotiutuksessa. Se on antanut mahdollisuuden Puolustusvoimien kumppanuuksien testaamiseen haastavissa olosuhteissa kriisialueilla, jota on toteutettu laajemmalti ainakin aikanaan UNIFIL-operaatioissa suomalais-irlantilaisessa pataljoonassa.

Toimitila- ja infrastruktuurihankkeissa ei ole huomioitu riittävässä määrin kaksoiskäyttömahdollisuuksia. Hankkeiden osalta tulisi harkita ”kivijalkarakentamisen” sijaan puuelementtien ja konttiratkaisujen käyttöä **kotimaan rakentamisessa.** Tällöin välttyttäisiin kiinteiltä sekä kalliilta rakenteilta ja puuelementtejä sekä kontteja voitaisiin siirrellä ja uusiokäyttää kotimaan tarpeiden mukaan tai hyväksikäyttää sotilaallisen kriisinhallinnan tarpeisiin sekä muissa liittokunnan hankkeissa ja jolloin tulisi myös edullisuus sekä terveellisyys huomioon. Melko usein operaatioiden perustaminen tapahtuu nopealla aikataululla ja pakottaa hankkimaan saatavilla olevaa materiaalia kalliimmalla hinnalla sen sijaan, että käytettäisiin jo valmiiksi suunniteltuja ratkaisuja. Tähän ajatukseen perustui aikanaan Porin prikaatiin toteutettujen ja koulutukseen tarkoitettujen kriisinhallintatukikohtien rakentaminen pääosin konttiratkaisuilla.

Puolustuskyvyn ylläpito ja kehittäminen

Lainsäädäntöä koskevien muutostarpeiden osalta selonteko on varsin kattava. Hallituksen esitys Puolustusvoimia koskevasta lainsäädännöstä on menossa eduskuntaan. On erittäin hyvä, että esitetyn lain mukaan mahdollistuvat Nato-operaatioiden lisäksi EU- ja YK- operaatioihin osallistumiset joukoilla, esikuntahenkilöstöllä sekä koulutustehtävissä. Tämä edellyttää, että palvelussuhteen

ehdot ovat riittävän hyvät sopivimman aineksen rekrytoimiseksi avoimiin tehtäviin. Tällä hetkellä niiden voidaan katsoa olevan tehtäviin nähden kohtuullisen hyvällä tasolla, mutta erityisiä **puutteita on kriisinhallinnan tehtävistä palanneiden jälkihoidossa.**

Suomen tulee turvata operaatioissa vammautuneiden henkilöiden riittävä ja tasokas **hoito niin fyysisten kuin henkistenkin vammojen osalta.** Valtiokonttori vastaa fyysisten vammojen hoidosta aiheutuneista kustannuksista, mutta henkisten vammojen osalta ei ole olemassa riittävää jälkihoitoa. Tätä koskevia hankkeita on jo meneillään, esimerkiksi yhden luukun periaatteella tukea tarjoava **Kriisinhallintaveteraanikeskus.** Perustamisen jälkeen keskukselle tulee taata myös riittävät resurssit tehtäviensä toteuttamiseen. Tällä poistetaan yksi **epävarmuustekijä, joka saattaa vaikuttaa tehtäviin lähtöä harkitsevien päätöksentekoon.** Samassa laissa tulee määrittää myös muihin kansainvälisiin sotilaallisiin tehtäviin lähtevien sotilaiden jälkihoito.

Reserviläisten ja palkatun henkilöstön käyttöön liittyvistä lakimuutoksista ja muista edellytyksistä NATO-tehtäviin on selonteossa maininta, mutta EU-, YK- tms. sotilaallisen kriisinhallinnan tehtävistä ei ole mitään kirjausta. Nämä tehtävät tulee sisällyttää mukaan muutoksiin.

Selonteossa otetaan kantaa Nato-jäsenyyden mukanaan tuomien uusien tehtävien **lainsäädännöllisiin muutostarpeisiin kansallisista lähtökohdista** mm. räjähdevarastointia ja ajo-oikeuksia koskien. Samoja toimintoja koskevat muutostarpeet tulee huomioida myös sotilaallisen kriisinhallinnan ja muiden kansainvälisten sotilaallisten tehtävien osalta. **Nykyinen lainsäädäntö aiheuttaa toteutuksen osalta ylimääräisiä kuluja, lisää henkilöstöresurssien tarvetta ja vaikuttaa koulutuksien pituuksiin.** Tarvittavat lakimuutostarpeet tulee kartoittaa yksityiskohtaisesti.

Muut kansalliset **kriisinhallintaa koskevat asiakirjat tulee päivittää ja saattaa ajantasalle.** Näitä ovat esimerkiksi Kokonaisvaltaisen kriisinhallinnan strategia vuodelta 2015, Kriisinhallinnan parlamentaarisen komitean mietintö vuodelta 2021, jne. Nato-jäsenyys on tuonut merkittäviä muutoksia erilaisiin ohjausasiakirjoihin ja mietintöihin sekä tulee vaikuttamaan merkittävästi tehtävien toteuttamiseen kansallisesti ja kansainvälisesti.

Nato-yhteensopivuudelle on annettu merkittävä asema selonteossa. Kevennyksenä voidaan todeta Afganistan-operaation käynnistämiseen liittyvät haasteet yhteensopivuudessa. Sain suomalaisten komentajana tehtävän varmistaa Nato-yhteensopivuus, joka sitten myös toteutui. Ongelmaksi muodostui se, etteivät Nato-maat olleet esimerkiksi viestijärjestelmien osalta keskenään yhteensopivia, joten jouduimme sovittamaan toimintamme erikseen kutakin maata silmälläpitäen.

Jalkaväkimiina-kysymys on nostettu maininnalla esiin selonteossa. Ottamatta laajemmalti kantaa niiden maanpuolustukselliseen tarpeeseen ja käyttöön, voidaan niiden käyttöönottoa **perustella sotilaallisen kriisinhallinnan ja muun kansainvälisen sotilaallisen osallistumisen koulutuksellisilla tarpeilla. Operaatioihin lähetettävät joukot joutuvat usein toimimaan alueilla, joissa miinat muodostavat merkittävän uhan.** Tällöin olisi tärkeää, että miina-aseen käyttö- ja toimintaperiaatteet hallittaisiin kansallisen koulutuksen pohjalta jo ennen tehtäviin lähettämistä

operaatioturvallisuuden takaamiseksi ja tappioiden välttämiseksi. Suomen joutuessa aseelliseen konfliktiin, koulutuksesta ja kokemuksesta olisi **myös merkittävää hyötyä kansalliselle puolustukselle** Venäjän miina-aseen käytöstä Ukrainassa saatujen kokemusten perustella.

Merkillepantavaa on selonteon kirjaus **yhteistyön edistämisestä Ranskan kanssa**, koska Ranska on keskeinen eurooppalainen sotilaallinen toimija. Toiminnassa huomioidaan vakiintunut yhteistyö kriisinhallinnassa. Esitys on sinällään perusteltu, mutta ongelmaksi saattaa muodostua kielikysymys, sillä kokemusten perustella **puolustushallinnossa ei ole riittävästi ranskan kielen osaajia.**

Selonteon sotilaallinen kriisinhallinta, nopean toiminnan joukot ja muut ulkomaanoperaatiot -alaluku avaa hyvin kriisinhallinnan tavoitteet ja periaatteet. Siinä todetaan Suomen osallistumisen ulkomaanoperaatioihin kattavan sotilaallisen kriisinhallinnan, koulutus- ja neuvonantotoiminnan, kansainvälisen yhteistoiminnan ja avunannon tehtävät sekä osallistumisen Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin. Tämä selventää hyvin toimien luonnetta joihin jatkossa ollaan panostamassa. Alaluvun viimeinen kohta (Osallistumistarpeiden ja kansallisten resurssien välinen tasapaino voi aiheuttaa muutoksia nykyiseen sotilaallisen kriisinhallinnan osallistumistasoon) kertonee epäsuorasti, että muihin kuin NATO:n ja EU:n valmiusjoukkoihin ei lähitulevaisuudessa juurikaan osallistuta, ainakaan joukoilla.

Koska Suomen turvallisuus ja puolustuskky on asetettu selvästi priorisoituna kärkeen, on järkevää käyttää sotilaallisia joukkoja NATO- ja EU-operaatioissa. Tällöin yhteistoimintakyky kehittyy ja Suomi saa tietoa ja kokemusta kehittyneiden joukkojen käytöstä.

Varsinaisessa sotilaallista kriisinhallintaa, nopean toiminnan joukkoja ja muita ulkomaanoperaatioita käsittelevässä luvussa todetaan, että Suomen lähestymistavassa painottuvat **kokonaisvaltainen kriisinhallinta** sekä **toiminnan vaikuttavuus** ja tarveperustaisuus. Puolustushallinto osallistuu aktiivisesti operaatioiden suunnitteluun ja arviointiin sekä kehittää sotilaallisen kriisinhallinnan vaikuttavuusarviointia yhteistoiminnassa kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa”.

Keskeinen kysymys YK:n (tai maaryhmien) operaatioihin osallistumisessa on siis vaikuttavuus. **Tällöin keskeistä on, että halutaanko vaikuttaa ja onko siihen varaa.**

Selonteossa **tuodaan esiin vahvuudeltaan pienempien ja koulutukseen keskittyvien operaatioiden korostuminen.** Tätä voidaan pitää tietyiltä osin tarkoituksenmukaisena ratkaisuna, mutta samalla tulee huomioida vahvuuksien pienenemisen **negatiivinen vaikutus mahdollisuuksiin saada ylemmän tason tehtäviä näköalapaikoilta, joissa kyetään vaikuttamaan operaatioiden sisältöön sekä toimeenpanoon.** Mikäli tarkastellaan laajemmin kyseisen trendin vaikutuksia **kansallisesti, voidaan arvioida sen vaikuttavan myös merkittävämpien tavoitteiden saavuttamiseen heikentävästi. Esimerkkinä voidaan todeta Suomen pyrkimys YK:n turvallisuusneuvoston vaihtuvaksi jäseneksi.**

Kustannuksia tarkasteltaessa kannattaa ottaa huomioon **YK-operaatioiden alhaisempi kustannustaso muihin kansainvälisiin organisaatioihin verrattuna, YK:n korvatessa lähettäjämaille 1428 USD/rauhanturvaaja/kk sekä materiaalin käytöstä aiheutuvia kustannuksia. Nato-operaatioiden kulut puolestaan voidaan laskea mukaan jäsenmaiden puolustusmäärärahojen käyttöön. EU:ssa kustannusten jakoon voidaan käyttää nk. Athene-mekanismia**, mutta on silti tärkeää, että selonteossa mainittu Suomen ajama tavoite EU:n kriisinhallinnan yhteisten kustannusten tasaisemmasta jakautumisesta jäsenmaiden kesken toteutuisi.

Tarkasteltaessa riittävää operaatioihin osallistumisen tasoa, voidaan katsoa sen olevan erityisen alhaalla sotilaallisen kriisinhallinnan osalta jo tällä hetkellä. Pelkästään **yhteiskunnallisen tunnettuuden** takia olisi hyvää nostaa sitä ja **vaikuttaa sen kautta rekrytointiin sekä yhteiskunnan tukeen**, puhumattakaan osallistumisesta saadusta **suorasta hyödystä puolustusvalmiudelle, kokemuksista kansainvälisen yhteistyön toteuttamisessa sekä kansainvälisen avun vastaanottamisessa ja annossa, kuin myös puolustushallinnon kumppanuussopimusten toteuttamisessa.** Erityisen merkittävänä kotimaan puolustusta tukevana ja vaikutuksia määrittävänä seikkana on mainittava pääosin **reserviläisistä muodostetun joukon kyky toimia kriisinhallinnassa yhtä tehokkaasti kuin samassa operaatiossa toimivat ammattiarmeijoiden osastot. Tämän voidaan katsoa olevan paras todiste Suomen uskottavasta puolustuksesta.**

Tätä kautta Suomi kykenee vaikuttamaan kokoaan suurempana operaatioiden mandaatteihin, niiden tavoitteisiin sekä toimintatapoihin. Samaan tavoitteeseen voidaan päästä myös hyvin pienellä panostuksella. Esimerkkinä on ollut Lähi-idän tarkkailuoperaatio UNTSO. Siellä vajaan 20 hengen panostuksella Suomi on ollut suurin joukkoja lähettävä maa, joka on korostanut Suomen roolia operaatiossa. Pienissä operaatioissa voidaan saada huomattavaa vaikuttavuutta myös korkeasti koulutetulla ja asiantuntevalla osallistumisella. YK-operaatioihin osallistumista puoltaa sekä YK:n asema kansainvälisesti hyväksyttynä organisaationa (peruskirjan allekirjoittajina 193 maata) että pääosassa konflikteja myös osapuolten hyväksyntä YK-johtoiselle operaatiolle. Nämä operaatiot ovat lisäksi lähettäville maille kustannustehokkaita YK:n maksaessa osan kustannuksista takaisin.

Kustannukset eivät kuitenkaan saa olla määräävä vaikutin päätökselle joukkojen asettamisesta ja sitä kautta vaarantaa niiden operaatioturvallisuus.

Erikseen on mainittava **sotilaallisten kriisinhallintaoperaatioiden hyödyllisyys testikenttänä kotimaan puolustukseen tarkoitetun materiaalin testaamisessa.** Toiminta erittäin vaativissa olosuhteissa sotatoimialueella ja pitkäkestoisessa rasituksessa, antaa oikean kuvan materiaalin käytettävyydestä tai tehosta. Selonteon mukaisesti tähän **kannattaa ja tulisikin käyttää mahdollisimman paljon kotimaisia puolustusteollisuuden tuotteita sekä muuta kotimaista tuotantoa olevaa materiaalia** (ajoneuvot, aseet, puuelementit, dronet, jne.) joiden huoltoon ja ylläpitoon voitaisiin käyttää puolustusvoimien strategisia kumppaneita. **Tällä tuettaisiin kotimaan puolustusmateriaalista valmiutta, varmistettaisiin kriisiajan huoltovarmuus ja tehostettaisiin vientimahdollisuuksia.**

Yhteenveto ja johtopäätökset

NATO- ja EU-operaatioissa, joissa käytetään joukkoja, kannatta osallistujien olla pääosin melko nuoria. Tällöin saatu osaaminen hyödyttää kansallista puolustusta pidempään. Tämä on pääosin PV:n henkilöstösuunnittelun asia.

YK ym operaatioissa taas voitaisiin käyttää entistä enemmän PV:n ja RVL:n evp-henkilöstöä ja reserviläisiä. Selonteossa onkin esitetty, että evp-sotilaita voitaisiin palkata vielä eroamisiänkin jälkeen sotilasvirkoihin. Juuri tätä henkilöstöä voisi hyvin käyttää esim YK-operaatioissa. Lain muuttaminen on siis kannatettavaa.

Kriisinhallintaoperaatioihin osallistumisen kiistattomat edut ovat myös siitä saatavat kokemukset kotimaan puolustukseen.

Ainakin aiemmin, Suomen tavoitteena oli osallistua monipuolisesti erilaisiin operaatioihin ympäri maailmaa, eli koettiin hyväksi, että Suomen lippu näkyi mahdollisimman monessa paikassa. **Entä jos tavoitteena olisikin EU-lipun näkyminen laajasti, ja Suomen osallistumista eri operaatioihin keskitettäisiin.** Byrokratia ainakin vähenisi. Mietittäessä mahdollista monikansallista yhteistyötä on hyvä tiedostaa sen olevan alusta, jolla voidaan testata ja kehittää kansallista suorituskykyä, varsinkin kun se tapahtuu eurooppalaisessa kehyksessä (esim. UNIFIL-operaatiossa Irlanti/Ranska). Laajemmassa merkityksessä joukkomääräisesti pienemmilläkin yhteistyömuodoilla on tärkeä asema, kun jatkuvasti nostetaan esille kehitystarpeet eurooppalaisesta turvallisuuskehityksestä, yhteistoiminnasta ja puolustusajattelusta. Katsottaessa asiaa puhtaasti kansallisesta näkökulmasta, kansalliset joukkokokonaisuudet ovat silti selkeästi tehokkain osallistumisen muoto.

Parantamisen varaa Suomen osallistumisessa kriisinhallintatehtäviin on erityisesti kokonaisvaltaisen kriisinhallinnan tekijöiden ja toimintojen koordinoinnissa. Tämä on välttämätöntä kriisien taustalla olevien moninaisten syiden ratkaisemiseksi. Suomen tulisi pyrkiä noudattamaan aikanaan laadittua kokonaisvaltaisen kriisinhallinnan strategiaa, joka on päivitettävä selonteon tilanteeseen ja se tulee ottaa ohjaavana käyttöön. Kokonaisvaltaisuuden lisäksi **toiminnan on myös oltava pitkäjänteistä.** Operaatioihin valmistautuminen ja varustautuminen vaatii aikaa ja rahaa, jolloin investoinnit moninkertaistuvat lyhyissä operaatioissa. Esimerkiksi UNIFIL-operaatiossa ollaan nyt mukana kolmatta kertaa. Operaatioiden varustaminen, keskittäminen ja purkaminen ovat erittäin kalliita ja aikaa vieviä.

Muita havaintoja

Kun Suomi kouluttaa, varustaa ja muutenkin valmistautuu ylläpitämään joukkoja, joita voidaan käyttää NATO:n alueella, se luo myös kyvyn lähettää samoja joukkoja muuallekin. Tämä luo kyvykkyyden osallistua entistä paremmin myös kansainväliseen kriisinhallintaan (edellyttäen, että joukkoja ei ole liikaa sidottu NATO-valmiuteen).

Selonteosta on pääteltävissä, että Suomi ei aio ainakaan lähitulevaisuudessa osallistua perinteiseen rauhanturvaamiseen ainakaan joukkokoonpanoissa. Vuodesta 1956 alkanut toiminta on siirtymässä historiaan. Kriisinhallinnassa keskitytään ensisijaisesti

sotilaallisen kriisinhallintaan, NATO:n toimiin ja mahdollisiin operaatioihin. EU:n toiminta huomioidaan ja ”puheissa” korostetaan. Tämä tullee aiheuttamaan keskustelua ja kyseenalaistamista niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin, vaikka Nato-jäsenyyden tuomat muutokset ymmärrettäisiin.

Lappajärvi 24.4.2025

Mauri Koskela